

- Har krydset 10 - 12 år
- Køer rotationskrydsning med Montebeliarde, Holstein og SRB
- Overvejer at inddrage Jersey i krydsningerne
- Har enkelte renracede køer

Alle køer med benproblemer er fra renracet besætning

Problemerkuser: Krydsninger giver færre problemer og flere indtægter.

Af Torben Worsøe

two@landbrugsmediernes.dk

tlf. 33 39 47 47

6009 og 6010 er tvillinger. De er født med få minutters mellemrum, og siden har de fulgtes ad i tykt og tyndt. Når den ene sover, gør den anden det også. De går næsten altid sammen i flokken, og de kælvende næsten samtidig første gang.

Men de adskiller sig fra hinanden på to punkter: Storesøster 6009 giver væsentlig mere mælk end lillesøster. Og så er hun rød, lillesøster er sort.

Faktisk er 6009 en af de køer, som de er rigtig glade for på Sædding Storgård ved Nr. Nebel. Allerede som førstekalvsko havde hun givet 14.595 kg mælk efter 305 dage, og efter de første 12 måneder 17.241 kg mælk med 1.196 kg værdi-

De sagde i New Zealand, at en Jersey kunne gå tre kilometer, inden det kostede en liter mælk, en krydsning kunne gå fem kilometer og en Holstein kunne krybe 200 meter.

stof.

»Vi opdagede faktisk først, hvor meget mælk hun havde givet, da hun skulle gødes,« fortæller Peter Mouritsen.

Robert Mouritsen har ikke noget imod, at køerne ser forskellige ud. Han går langt mere op i holdbarhed og sunde køer. Men han kunne godt tænke sig at få en race mere ind i systemet med krydsninger.

Historien om 6009 er en af dem, han godt kan lide at fortælle. For i virkeligheden er det beretningen om, hvor stort potentialet er i krydsninger.

De kan give masser af mælk, hvis de har de rette forudsætninger. Og de leverer både større sundhed og bedre afregning, når de skal slagtes.

Det sidste er en af de ting, Peter Mouritsen har tal på. I forhold til medlemmerne af erfagrupper afregnes slagtekøerne fra Sædding Storgård med 1.000 kroner mere i gennemsnit.

Resten er - indrømmer han - fornemmelser. For ingen kan jo vide, hvordan det havde set ud på gården, hvis de var fortsat med Holstein.

Her er tallene

Tal kan specialkonsulent på VFL, Kvæg, Morten Kargo, imidlertid sætte på produkti-

on på Sædding Storgård. For Magasinet Kvæg har han lavet en specialkørsel.

Og opgørelserne bekræfter entydigt den fornemmelse, som Robert og Peter Mouritsen havde i forvejen.

Krydsningerne klarer sig entydigt bedre i besætningen end de renracede køer.

De har bedre frugtbarhed, bedre holdbarhed, der er færre dødfødte kalve og der er færre krydsninger end renracede, der behandles for yverlidelser.

Indholdet af værdistoffer er dog lidt lavere end hos besætningens Holstein-køer.

Peter Mouritsens egne opgørelse handler om benproblemerne:

»Vi kan se, at alle køer med alvorlige benproblemer er renracede,« siger han.

Da Peter Mouritsen for 12 år siden begyndte at krydse sine køer, skete det med ud-

Her er tallene bag krydsningerne

	DRH	HF	kryds
Fedt og protein 1. lakt	618	675	643
Fedt og protein 2. lakt	684	738	697
Tomdage 1. laktation	148	152	150
Tomdage 2. laktation	151	173	143
Overlever til 2. klv. %	66	77	73
Overlever til 3. klv. %	44	46	49
Procent dødfødte	5,8	7,4	4,3
Behandlede 1. lakt. yver %	15	23	15
Behandlede 2. lakt. yver %	27	35	25

Tallene stammer fra en specialkørsel lavet af specialkonsulent Morten Kargo, VFL

Ingen uniformer her! Køerne ser vidt forskellige ud, når de ligger og slapper af i sengene. Men forskelligheden til trods er der ro i stalden, og Robert Mouritsen understreger, at folkene bevæger sig så lidt som muligt mellem køerne - for, at der kan være ro.

gangspunkt i en snusfornuftig overvejelse:

Hvorfor skal kun køer være renrace?

»Når alle andre med grise, fjerkræ eller fisk krydser, er det utroligt, at kun køer og hunde ikke skal krydses,« forklarer han, der fik inspiration efter en tur til New Zealand, hvor 'der ikke findes en eneste renracet ko'.

»De sagde, at en Jersey kunne gå tre kilometer, inden det kostede mælk, en krydsning kunne gå fem kilometer, og en Holstein kunne krybe 200 meter,« griner han.

Dengang manglede der viden og rådgivning om krydsning. Det er siden kommet til, og i dag er krydsning systematisk rotationskrydsning med SRB, Holstein og Montebeliarde.

»Avlsplanlægningen tager avlsrådgiveren sig af,« fortæller Peter Mouritsen, der

grundlæggende ikke interesserer sig voldsomt for avl.

Alligevel bliver alle køer kåret for at gøre det lettere for avlsrådgiveren at finde de rigtige ko-mødre.

En overgang var rådet at udelade Montebeliarde på grund af dens temperament.

»Det gjorde vi, og vi har fortrudt det siden,« konstaterer Peter Mouritsen og sønnen Robert, der i dag er driftsleder på gården.

Normalt giver temperamentet hos Montebeliarde ikke anledning til problemer.

»Men anden gang de skal vaccineres, er de bare på vagt. Så skal man være sikker på, at de er gjort fast, før man stikker,« fortæller Robert.

Varm på Jersey

Efter en tur til Wisconsin i USA er Robert Mouritsen blevet varm på, at inddrage Jersey i krydsningerne. Ideen er - som i USA - at give mælken

større indhold af værdistoffer.

Avlsrådgiver Torben Nørremark maner dog til en smule forsigtighed.

»Nogle har været ude for at få mængden af mælk som en jersey og indhold af mælk som en Holstein,« siger han.

Tvillinger, der følges ad gennem livet. De kælvende næsten samtidig, de sover samtidig, og de følges ad rundt i stalden. Men de er langt fra ens, og de giver heller ikke lige meget mælk.

Tallene bag besætningen

- Ydelse kontrol i 2012/2013: 10.678 kg mælk med 779 kg fedt og protein.
- På vej lige nu mod 11.750 kg EKM produceret i 2014.
- Celletal for tiden: 133.000.
- Udskiftningsprocent omkring 40.
- Krydser SRB, Montebeliarde og Holstein.
- Har indkøbt renracede besætninger i løbet af de seneste år

Går mod lavere udskiftning

- En høj udskiftningsprocent hang sammen med mange klovlidelser.
- En konsekvent indsats mod klovlidelser har allerede reduceret udskiftningsprocenten.
- Digital dermatitis er på vej ud af besætningen efter daglig klovvask og tre ugentlige klovbade.
- Derudover er brugt en masse forbindinger.

- Har krydset 10 - 12 år.
- Kører rotationskrydsning med Montebeliarde, Holstein og SRB.
- Overvejer at inddrage jersey i krydsningerne.
- Har enkelte renracede køer.

3 veje TIL KRYDSNINGER

1

Find den rigtige egenskab

Find de egenskaber, du ønsker at fremme i besætningen

Det kan være Nordisk Rødt med gode funktionelle egenskaber, Holstein med den gode ydelse eller jersey med den god fertilitet.

Ud fra det vælger du de racer, der skal indgå i dit krydsningsprogram.

2

Vælg det rigtige avlsprogram

Når du har fundet de racer, du vil satse på, skal du vælge avlsprogram.

Hvis du vil bibeholde en kerne af renracede køer, er Kombi-Kryds det rigtige for dig.

Rotationskrydsning vælger du, hvis du går 'all in' - altså satser hele butikken på at krydse.

3

Tænk ikke på hvad naboen mener

Der er alt for mange fordomme og forhold omkring krydsning, mener Morten Kargo, der har opstillet de gode råd.

I stedet for at lytte til dem skal man lave en kølig økonomisk kalkulation og bruge den som grundlag for, at man krydser.